

O B S A H

Předmluva	11
Seznam zkratk	13
Část první – Založení státu (1918–1921)	17
<i>I. kapitola – Zahraníční odboj a domácí politika na cestě k 28. (a 30.) říjnu</i>	19
1. Rozdělení české politiky na loajální a protirakouskou	19
2. Revoluční léta 1917 a 1918	24
<i>II. kapitola – Národní převraty a dobývání území tvořícího se Československa</i>	33
1. Český národní převrat – 28. říjen 1918	34
2. Německý převrat: Deutschböhmen, Sudetenland, Deutschsüdmähren, Böhmerwaldgau – a jejich konce	37
3. Slovenský národní převrat a dobývání Slovenska	44
<i>III. kapitola – Poválečná bída, sociální hnutí a bouře</i>	49
1. Zdravotní stav obyvatel, ceny a mzdy	49
2. Sociální bouře a hnutí, jejich důsledky, sociální politika státu	54
3. Nový měnový systém a co s ním souviselo	60
<i>IV. kapitola – Státní moc První republiky – národně revoluční diktatura v akci?</i>	63
1. Popřevratová konstrukce státní moci a její vývoj	63
2. Trnitá cesta k prvním (obecním) volbám	68
3. Výsledky obecních voleb a jmenování rudozelené koalice	71
Závěrem: výsledek státního převratu a založení samostatného státu – Republiky Československé	74
<i>V. kapitola – Problémy levostředé Tusarovy koalice</i>	77
1. Slovenská (Hlinkova) krize	77
2. Hospodářská demokracie? Socializace? Zatím ne, jen bezmoc nad černým trhem, „tovární teror“ a závodní rady a výbory	80
<i>VI. kapitola – Českoslovenští Němci. Návrat německé politiky do Československa</i>	83
1. Výsledky sčítání lidu 1910 a 1921. Němci v Českých zemích, jejich počet a relativní čísla	84

2. Vstup německé politiky do československého státu	90
3. Výsledky prvních jednání německých stran s vládou	94
VII. kapitola – Instalace parlamentní demokracie v Československu	
<i>a její sestup na dno poválečné revoluční krize</i>	
1. Parametry definitivní ústavy a její tvůrci	99
2. Spory a vády o ústavu a zákony s ní související a jejich výsledky ..	106
3. Československá republika jako součást versailleské mírové soustavy	113
4. První parlamentní volby První republiky, jejich výsledky a následky	123
5. Druhá Tusarova koalice v horkém létě 1920	130
VIII. kapitola – Konsolidace parlamentárně demokratického Československa, její problematické metody a výsledky	
1. Záříjový převrat v sociální demokracii a jeho výsledky	137
2. Pětka	139
3. Prosincové narovnání s revolučními socialisty	142
4. K vládě Pětky a odborníků	147
IX. kapitola – Aparáty státu a vládní a stranickopolitické elity	
1. Aparáty státu obecně	152
2. Administrativa	154
3. Policie a četnictvo	160
4. Armáda	163
5. Vládní a stranickopolitické elity	169
X. kapitola – Věda a školství v převratové a převratné době	
1. Věda v době převratů a československé revoluce	178
2. Školy a odborné instituce a zařízení ruské a ukrajinské emigrace	186
3. Základní a střední školství ve vírech národní revoluce	187
Závěrem	190
Část druhá – Přes krizi k rozmachu aneb Československá revoluce hospodářská, sociální a kulturní	
<i>Nový stát v Evropě a ve světě kapitálu (1918–1924)</i>	
Úvodem a na vysvětlenou	194 ✓
1. Československá revoluce hospodářská	194 ✓
2. Československá revoluce sociální	196 ✓
3. Kultura v československé revoluci	197 ✓
XI. kapitola – Československá revoluce v hospodářství	
1. Rakousko-uherské dědictví v Evropě a ve světě	197
2. Češi a Němci v hospodářství Českých zemí	203
3. Do kterého okamžiku vývoje světového a evropského hospodářství se narodilo Československo?	208 ✓
4. Překonávání válečného rozvratu, nostrifikace akcií, jejich repatriace a první fáze poválečného vzestupu	211 ✓

XII. kapitola – Obtížná východiska z poválečné hospodářské krize – České země v hospodářské Evropě a ve světě	
220	220
1. Benešova koalice doma a za hranicemi	220
2. Hospodářská deprese a cesta z ní deflačním utrpením za Švehlova premiérství	226
3. Kritický počátek a neméně kritické rozuzlení roku 1923	233 ✓
XIII. kapitola – Hospodářské elity Českých zemí a jejich priority	
1. Vůdčí skupiny české finančně průmyslové elity	239
2. Rodinný kapitál a jeho bankovní domy a koncerny – bankovní dům Petschků a koncern Baťův	247
3. Mezinárodní obchod po Velké válce a České země	253
4. Mezinárodní spojení českého kapitálu – zahraniční kapitál v Českých zemích	260
XIV. kapitola – České země a jejich obyvatelé	
266	266
1. Počet obyvatel Českých zemí a jeho vývoj za Velké války a během československé revoluce	266
2. Hustota osídlení Českých zemí	269
3. Sňatky, narození, úmrtí, tzv. přirozený vývoj vývoje obyvatelstva a vystěhovalectví	271 ✓
4. Venkov a město – urbanizace a její vývoj	277 ✓
5. Praha, metropole státu a matka měst. Hlavní moravské zemské město Brno, Opava, Bratislava	284
6. Sociální rozvrstvení obyvatel Českých zemí	297
7. Dělnictvo a zaměstnanci – stupeň proletarizace společnosti	300 ✓
8. Hospodářské elity dělnictva a zaměstnanců	307
9. Formování a vývoj průmyslově rozvinutých a zaostávajících oblastí českých zemí	310 ✓
XV. kapitola – Nejen chlebem... Náboženství a církve v Českých zemích	
315	315 ✓
1. Konce katolického reformního hnutí	315 ✓
2. Protináboženská nálada, protikatolické církve a hnutí	317 ✓
3. Nábožensko-politická normalizace dvacátých let	321 ✓
4. Duchovní život církví a jeho literatura	324
XVI. kapitola – Média doby. Noviny a novináři, rozhlas	
326	326 ✓
1. Noviny	326 ✓
2. Denní tisk politických stran	327 ✓
3. Nezávislý nebo alespoň nestraničský denní tisk	331 ✓
4. Německý denní tisk	333 ✓
5. Revue – žurnály, týdeníky, čtrnáctideníky	334
6. Koncerny a vliv státu	335
7. Československý rozhlas a zpravodajský film	338
8. Novinářské a publicistické elity	339

XVII. kapitola – Umění dne a okamžiku – kabaret, šanson, satira a plakát ve službách věci	342 ✓
Závěrem	344 ✓
Část třetí – Zlatá léta (1924–1929)	346
Úvodem	346
XVIII. kapitola – Evropa a Československo – Československo v Evropě za éry pacifismu	347
1. Z poválečného vývoje evropských států	348
2. Dawesův plán	358
3. Ženevský protokol	360
4. Locarno	361
5. Česko-německé vztahy na skřipci „křehké stability“ mezinárodních vztahů	364 ✓
6. Briand-Kellogův pakt a Youngův plán. Kvality československé diplomacie a její elitní sbor	367 ✓
XIX. kapitola – Česká a československá politika zlatých let	369
1. Změny a přesuny v politických stranách a přípravy k druhým parlamentním volbám	370 ✓
2. Výsledky voleb z 15. listopadu 1925 a jejich následky	376 ✓
3. Vládní jazyková nařízení	382
4. Od úřednické vlády k vládě československo-slovensko-německé	387
5. Politická přeskupení a stranické krize – sociální demokraté, křesťanští sociálové a komunisté; aféry – Jiří Stříbrný a Radola Gajda	392
6. Nástup a činy mezinárodní „panské koalice“	399
7. Třetí volba prezidenta republiky	403
8. Správní reforma a zemské volby	404
9. „Hrad“ – pokus o elitu elit	407 ✓
XX. kapitola – Tučné roky konjunktury a její výsledky	416
1. Průmyslová konjunktura a některé její technologické a technické parametry	418
2. Státní vliv a jeho zásahy do ekonomiky, vnitřní organizace průmyslu	426 ✓
3. Podnikatelé a manažeři české konjunktury	429
4. Obyvatelstvo: Další zprůmyslnění Českých zemí za konjunktury. Růst středních vrstev	431 ✓
5. Zahraniční obchod jako měřítko vyspělosti hospodářství Českých zemí v době konjunktury	434 ✓
XXI. kapitola – Venkov Českých zemí v revoluci a v reformě	439
1. Hospodaření na venkově v Českých zemích před Velkou válkou, za války a v první fázi československé revoluce	441
2. Zápas o pojetí pozemkové reformy a její příprava	454

3. Krušné začátky – první kroky pozemkové reformy	461
4. Pozemková reforma mění český venkov	463 ✓
5. Výsledky a důsledky – mezinárodní srovnání	470
6. Odčihujeme Bílou horu! – národní aspekty pozemkové reformy	479
7. Osudy pozemkové aristokratické elity za pozemkové reformy v Českých zemích	489 ✓
8. Pozemková reforma a vývoj zemědělské výroby a její techniky .	490
XXII. kapitola – Rozvoj obyvatelstva Českých zemí za konjunktury. Sociální aspekty	496
1. Obyvatelstvo Českých zemí	496
2. Urbanizace – městské obyvatelstvo Českých zemí	501 ✓
3. Vývoj sociálního postavení dělnictva a zaměstnanců a nových nižších středních vrstev v Českých zemích	509 ✓
4. Úspěchy a prohry státní sociální politiky v Českých zemích	518 ✓
XXIII. kapitola – Rozkvět školství a humanitních věd	523 ✓
1. Školství ve 20. letech	524
2. Vývoj některých humanitních věd	527
a. Právní věda a literatura	527
b. Historici a dějepisce	529
c. Filozofie, religionistika, estetika, sociologie, filologie	531
XXIV. kapitola – Jenom v zdravém těle může sídlit zdravý duch... ..	533
1. Tělovýchova a sport a jejich organizace	533
a. Tělovýchovné organizace	533
b. Sport	539
2. Turistika, ochrana přírody a památek	542
3. Skauti a trampování – návrat k přírodě	546
XXV. kapitola – 1929 – rok přelomu	549 ✓
1. Kritický stav vládní koalice. Na cestě k dalším předčasným volbám	550
2. Třetí parlamentní volby 27. října 1929 a jejich následky	557
Závěrem	563
Ediční poznámky	567
Seznam citované literatury	570